

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางและทำให้เราได้ว่าทราบว่าจะต้องจัดเนื้อหา กิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ เป็นฐานในการพัฒนามนุษย์ และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539, หน้า 14) ได้กล่าวว่า ชุมทรัพย์หนึ่งที่ทรงคุณค่ามหาศาล ก่อให้เกิดคุณอนันต์แก่ผู้เป็นเจ้าของ และควรค่าแก่การถ่ายทอดสู่ผู้อื่น เป็นแหล่งชุมทรัพย์เดียวที่ใช้ในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน และเป็นทรัพย์ที่ไม่มีใครแย่งชิงไปได้ นั่นก็คือ “ชุมทรัพย์แห่งสติปัญญา” ของประชากรในประเทศ ชุมทรัพย์นี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และมีค่ายิ่งกว่าทรัพยากรธรรมชาติหมดทั้งแผ่นดินรวมกัน ประเทศชาตินั้นสร้างขึ้นและดำรงอยู่ได้ด้วยสติปัญญา แต่ล่มสลายเพราะความโง่เขลาเบาปัญญาและความไร้ซึ่งการศึกษาของปวงชน การสร้างชุมทรัพย์ทางปัญญา เป็นสิ่งสำคัญมากและเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ที่จะได้อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ค่านิยม ให้เกิดผลผลิตเป็นบุคลากรของประเทศที่มีคุณค่า ถ้าหากว่าระบบการศึกษามีปัญหาคั้งแต่เริ่มต้น อาจเป็นเหตุให้การพัฒนาศักยภาพมนุษย์เป็นไปได้ยาก ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น ปัญหาการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ จนทำให้เด็กไทยที่เจริญเติบโตส่วนใหญ่ไม่สามารถคิดวิเคราะห์หรือประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้มา ปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (อ้างใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) ได้เห็นความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน นอกจากนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551, หน้า 1) ได้ระบุว่า การที่ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็น โอกาสและ

ข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัว พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้าง ภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีการเพิ่มจำนวนปีการศึกษา เฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) (2553, หน้า 1) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นกระบวนการ เรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ส่วนสถานศึกษา มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลต้องมีลักษณะที่หลากหลาย สาระของหลักสูตรต้องมุ่งพัฒนาคน ให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความ ด้งาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สถานศึกษาต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญนี้ จึงจำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานของปรัชญาสภาพที่เป็นจริง ความเป็นไปได้ และต้องดำเนินการ อย่างรอบคอบ ระวัง ระมัดระวัง รวมทั้งต้องใช้ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนที่เหมาะสม ดังที่วิสัยทัศน์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ระบุว่าหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลัง ของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพล เมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

ซึ่งวิสัยทัศน์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 3) ได้ระบุว่าหลักสูตร มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่ จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ้มครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาส ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นับเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยมีสาระสำคัญ คือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา และให้มีอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐ ในด้านหลักสูตรจัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ตลอดจนด้านการบริหารการเรี ยนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ และให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สถานศึกษาต้องจัดทำสาระของหลักสูตร และต้องบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาด้วยตนเอง (อ้างใน ขวลิขิต ชูกำแหง, 2551, หน้า 193 -194)

นอกจากนี้ นาดยา ปิลันธนาพันธ์ มธุรส จงชัยกิจ และ ศิริรัตน์ นิละคุปต์ (2542, หน้า 3) ได้กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 นี้ทั่วทุกประเทศต่างเล็งเห็นว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิตคนในชาติ ให้มีความพร้อมที่จะดั่งรับกับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาสังคมและประเทศให้มีคุณภาพได้ การศึกษาตามมาตรฐานเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่ง ที่ประเทศต่าง ๆ ได้นำมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานที่ประเทศกำหนดไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และคุณภาพสำหรับผู้เรียน

ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 5 -11) ได้กล่าวว่า ปัญหาที่ต้องปฏิรูปการศึกษารอบสองมาจากปัญหาในการปฏิรูปการศึกษารอบแรกไม่ประสบผลสำเร็จ ในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่ามีสถานศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมินของ สมศ. จากการประเมินรอบแรกถึงร้อยละ 65 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน พบว่าสัมฤทธิ์ผลในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ร้อยละ 50 และจากการประเมินรอบสองยังมีสถานศึกษาที่ต้องรับการพัฒนา ตามที่หลักการและกระทรวงศึกษาธิการได้ให้กรอบแนวคิด เน้นที่การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ และเสนอกลไกที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา ระบบการเรียนรู้ที่ต้องเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัย

ใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และมีคุณธรรมนำความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมและเต็มตามศักยภาพ ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ในทำนองเดียวกันกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาศาสนสถานศึกษาขนาดเล็กและ สถานศึกษาที่ด้อยคุณภาพ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ที่การจัดประสบการณ์ให้กับ ผู้เรียนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้สามารถ คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นรวมทั้งจัดบริการทางการศึกษาและเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับ บุคคลที่มีความสามารถและศักยภาพพิเศษด้านต่าง ๆ

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 27 (อ้างใน กรมวิชาการ, 2543, หน้า 1) ได้บัญญัติว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถานศึกษา สามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรระดับ สถานศึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแม่บท กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 1) ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของโรงเรียน บ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ นั้นได้ดำเนินการ แต่ยังไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับ ดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (2550, หน้า 34 -35) ตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านเมืองนะ พบว่า ผลการจัดการศึกษา ของโรงเรียน มาตรฐานด้านผู้เรียน ระดับมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา เหตุที่ทำให้โรงเรียนได้ผลการประเมินระดับ พอใช้และปรับปรุง

ตามลำดับ จากข้อเสนอแนะ กล่าวว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระ ผู้สอนมุ่งสอนให้เกิดความรู้ความจำจากหนังสือมากกว่าจัดให้เป็นไปตามธรรมชาติของแต่ละสาระการเรียนรู้ และเด็กส่วนใหญ่มาจากหลายชนเผ่าทำให้มีปัญหาด้านการใช้ภาษาไทย ทำให้ส่งผลกระทบต่อวิชาอื่น ครูควรนำเอาอุปสรรคนี้นำแก้ปัญหาโดยการบูรณาการ เพราะการมีภาษาหลากหลายถือว่าการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ และใช้เป็นโอกาสพัฒนาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เด็กมีความสุข สนุกในการเรียนรู้และเห็นคุณค่าในความสามารถของตนเอง ดังนั้น โรงเรียนบ้านเมืองนะจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และเพื่อสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่ประกาศใช้ ให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น แต่โรงเรียนบ้านเมืองนะประสบปัญหาหลายประการ ประกอบกับโรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นที่ห่างไกล ลักษณะภูมิประเทศติดกับชายแดน และสิ่งแวดล้อมอยู่ห่างไกลชุมชนเมือง การคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ยังไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร และมีการโยกย้ายตำแหน่งครูอยู่ตลอด ทำให้เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน ทั้งที่ทางโรงเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารหลักสูตร ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจหลักของงานบริหารวิชาการ ได้เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังประสบปัญหาบุคลากรซึ่งถูกปรับเปลี่ยนทุกปี ทำให้การบริหารหลักสูตรสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดส่งผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษา จึงได้ตระหนักในความสำคัญของการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งศึกษาในขอบข่ายดังนี้ คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

ผู้ศึกษาในฐานะหัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนบ้านเมืองนะ ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องการศึกษาสภาพและปัญหาประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนเมืองนะ ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 2 คน ครู 30 คน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ผู้บริหารดีเด่นในด้านวิชาการ 3 คน และศึกษานิเทศก์ 3 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน ในปีการศึกษา 2554

ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาตามขอบข่ายงานบริหารหลักสูตร โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิงในการวางแผนหลักสูตร (P) การนำหลักสูตรไปใช้ (D) การประเมินหลักสูตร (C) และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (A)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้คำศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขต ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านเมืองนะซึ่งจัดทำขึ้นตามบริบทของโรงเรียนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เป็นแม่บท

การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแล รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนบ้านเมืองนะ และมีการตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถานศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด กระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองนะ

ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร หมายถึง ระดับคุณภาพและความเหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรมากที่สุดโดยใช้กระบวนการคุณภาพ ประกอบด้วย

1. การวางแผนหลักสูตร หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้า และการวางแผน การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนบ้านเมืองนะให้เป็นระบบ

2. การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนบ้านเมืองนะที่จัดทำขึ้นไปจัดกิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองนะ ได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

3. การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเปรียบเทียบระหว่าง ผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่าปฏิบัติจริงและบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนบ้านเมืองนะ

4. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การนำผลการประเมินหลักสูตร โรงเรียนบ้านเมืองนะไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนบ้านเมืองนะ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน หมายถึง ผู้ที่เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนบ้านเมืองนะ เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรและนิเทศการใช้หลักสูตรของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบงานหลักสูตร ให้คำแนะนำ เสนอแนะ เป็นที่ปรึกษาในการบริหารหลักสูตร โรงเรียนบ้านเมืองนะ เป็นผู้ที่รับผิดชอบงานพัฒนาหลักสูตรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ผู้บริหารดีเด่นในด้านวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกว่ามีผลงานดีเด่นด้านการบริหารหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การบริหารและพัฒนาหลักสูตร

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านเมืองนะที่มีหน้าที่ในการร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา และอนุมัติหลักสูตรและปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2554

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาให้เต็มตามศักยภาพและเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดตามมาตรฐานต่อไป